

Näringsdepartementet
n.registrator@regeringskansliet.se
n.nationellplan@regeringskansliet.se

Svar på remiss från Trafikverket: Förslag till nationell Plan för transportsystemet 2018-2029, N2017/05430/TIF

Landstinget Dalarna är kritiskt till

- den otillräckliga andelen fysiska åtgärder för järnvägen i Dalarna. Det är viktigt att prioritera de väl utredda åtgärder som krävs för att uppnå målbilden för Dalabanan. Kapacitets- och hastighetshöjande åtgärder i kombination med nödvändiga spårbyten behöver genomföras. Dalabanan behöver få en förbättrad bankklassificering och en högre prioritet för underhåll och investeringar.
- att föreslagna åtgärder kan förstärka skillnader mellan befolkningsstarka regioner med tillväxt och områden i landsbygd. Det lågtrafikerade vägnätets negativa tillståndsutveckling riskerar att också drabba kollektivtrafik och cykling vilket inte leder mot de transportpolitiska målen

Landstinget Dalarna ser positivt på

- att planen prioriterar att inhämta mer kunskap om landsbygdens behov där smartare arbetspendling och sätt att minska transportbehov ingår samt satsning på förbättrat underhåll av cykelvägar och medel till forskning och innovation inom detta område. Dalarna hoppas få ta del av åtgärder i syfte att skapa sammanhängande säkra cykelstråk för pendling till arbete och studier.
- Kraftsamling för öppen kollektivtrafikdata för att ge bättre förutsättningar att välja kollektivtrafik.
- statlig finansiering av ERTMS. Detta väcker förhoppning om att detta även gäller radiosystemet som ska säkra järnvägens behov av mobilkommunikation.
- att planen ser möjligheter till samfinansiering av mötessepareringar på det regionala vägnätet.

Behov av att utveckla möjligheter för multimodala transporter i Dalarna

Planen har reserverat resurser för statlig medfinansiering av de åtgärder för kollektivtrafik och cykling som Sverigeförhandlingen har förhandlat fram i de tre storstadsområdena. Landstinget skulle önska att planen visade större statligt engagemang för kollektivtrafik även utanför storstadsområdena.

Planen innehåller trafiksäkerhetshöjande åtgärder som gång- och cykelpassager vilket i Dalarna skulle kunna bidra till ett ökat "hela resan" perspektiv och bidra till multimodala möjligheter (t ex kombinera cykel med buss eller tåg) för kollektivtrafiken eftersom utbudet i Dalarnas kollektivtrafiksystem främst koncentreras till starka stråk i syfte att öka andelen kollektivtrafikresor. Planens målsättning är att genomföra åtgärder där potentialen för en ökad och säker cykling är störst; i första hand inom eller mellan ett fyrtiotal större tätorter som skapar sammanhängande säkra cykelstråk främst för pendling till arbete och studier.

Planens satsning på förbättrat underhåll av cykelvägar längs nationellt och regionalt vägnät som används frekvent året är mycket lovvärt och här blir det som planen också säger viktigt att länsplanernas insatser koordineras tillsammans med en tydlig viljeinriktning för de vägar som kommunerna ansvarar för.

Satsningen på medel till forskning och innovation inom detta område är positivt för Dalarna.

Förutom medel till investeringar i det nationella vägnätet omfattar planen statlig medfinansiering till cykelåtgärder i annan infrastruktur som Dalarna bör kunna ta del av. Sådan medfinansiering till cykelvägar eller andra anläggningar för cykeltrafik i kommunerna möjliggörs inom ramen för stadsmiljöavtalen. Här skulle som exempel fler och mer väder- och stöldsäkra förvaringsmöjligheter för cykel (cykelgarage) vid byte till kollektivtrafik kunna rymmas.

Landstinget tycker att det är mycket bra att man i planen prioriterar att inhämta mer kunskap om landsbygdens behov där smartare arbetspendling och sätt att minska transportbehov ingår. Satsningar på kollektivtrafik, cykel och gång har stor betydelse för att alla ska kunna använda transportsystemet, oavsett funktionsnivå, kön, ålder eller ekonomi. Att upprätthålla tillgänglighet utan krav på tillgång till egen bil, har stor betydelse för social inkludering. Åtgärder i planen inkluderar bl a satsningar på bytespunkterna i kollektivtrafiken.

Förslagen i planen innebär bättre möjligheter att välja kollektivtrafik i stora delar av landet. Effekten sägs dock vara tydligast i de delar där

kollektivtrafiken redan är relativt väl utbyggd, vilket för Dalarnas del kräver ytterligare insatser. De insatser som nationella planen nämner är till största delen sådant som kommer storstadsregionerna till nytta. Även stadsmiljöavtalen har hittills varit svåra att få ta del av för mindre städer eller samhällen i t ex Dalarna. Landstinget Dalarna föreslår att man ser över möjligheten att ändra motprestationskraven utanför storstadsområdena i syfte att nå större genomslag med dessa riktade medel.

För Dalarna skulle en relativt liten mängd medel använda på rätt sätt ändå kunna få stora förbättringar till stånd. Landstinget konstaterar i planen att dess "föreslagna åtgärder kan samtidigt upprätthålla eller förstärka skillnader mellan befolkningsstarka regioner med tillväxt och områden i landsbygder med minskande befolkningsunderlag", vilket Dalarna skulle önska förslag på åtgärder för att motverka. Det ses ändå som positivt att forskning och innovation inom området för land och stad prioriteras under planperioden.

Järnvägen har stora brister i Dalarna

Planen anger en, relativt till storstadsregionernas omfattande åtgärder, mycket liten andel fysiska åtgärder för järnvägen i Dalarna. Det är viktigt att prioritera de väl utredda åtgärder som krävs för att uppnå målbilden för Dalabanan. Kapacitets- och hastighetshöjande åtgärder i kombination med nödvändiga spårbyten behöver genomföras. Utifrån den betydelse Dalabanan har för persontrafiken behöver den få en förbättrad banklassificering och en högre prioritet för underhåll och investeringar.

Det är tydligt att det kommer att finnas kvarvarande brister på Inlandsbanan vars framtida funktion behöver säkerställas; både för att ha möjligheten att utveckla överflyttning av gods från väg till järnväg och för att kunna leda om trafiken vid incidenter på andra banor. Detta anges i planen som en utpekad brist och som en sådan saknar den åtgärdsförslag och bör utredas till nästa planomgång.

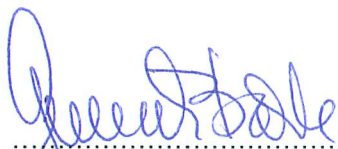
Ansatsen att nå ett modernare system för järnvägen gör att man vill ersätta dagens signalanläggning med ERTMS (European Rail Traffic Management System) samt ersätta radiosystemet. Detta väcker en del ekonomiska farhågor hos tågfirmorna, däribland TiB som ägs av de fyra länen Dalarna, Gävleborg, Västmanland och Örebro. Att Trafikverket i planen uppger utreda möjligheterna att medfinansiera ombordutrustning för ERTMS väcker förhoppning om att även radiosystemet som ska säkra järnvägens behov av mobilkommunikation kan finansieras av statliga medel.

Det lågtrafikerade vägnätets negativa tillståndsutveckling riskerar att drabba kollektivtrafik och cykling i Dalarna

Det lågtrafikerade vägnätet kommer att få en negativ tillståndsutveckling under planperioden. Det innebär att vägnätets robusthet, komfort och vägkapital kommer att påverkas negativt, något som riskerar bli extra kännbart för den lokala kollektivtrafiken med buss i Dalarna som ofta sker på detta vägnät och som redan i dag upplever problem. Förutom att vara en arbetsmiljöfråga för chaufförerna riskerar det att få resenärerna att välja de mer stötdämpande personbilarna och att dessutom välja bort cykeln som en del av ett multimodalt resande, något som också kommer att få konsekvenser både för andelen kollektivtrafikresor och för miljön.

Landstinget ser ändå positivt på att man under avsnittet Säker framkomlighet ser möjlighet att samfinansiera möttesepareringar på det regionala vägnätet på sträckor som pekas ut som prioriterade av de regionala planupprättarna.

.....
Gunnar Barke
Landstingsstyrelsens ordförande